

Natuurwinst zonder hinder en kosten

Michiel Smit, Redactie Stadswerk magazine

Het ontwikkelen van een bouwplan is in Nederland een ingewikkelde aangelegenheid geworden. Er moet met zoveel zaken tegelijk rekening worden gehouden dat er veel tijd en geld verloren gaat met procedures en compenserende maatregelen. Dat het op het terrein van ecologie ook anders kan, laat het bureau De Groene Ruimte (DGR) zien. Natuurwinst en economische winst hoeven elkaar niet te bijten.

'Natuurwaarden staan bij ons zeer hoog in het vaandel, maar we proberen bij het behalen van natuurwinst economische dragers te vinden.' Aan het woord is Pieter Reijbroek, die samen met Philip Raaijmakers en een aantal medewerkers al meer dan 25 jaar bezig is met onderzoek, advies en beheerplanning op het gebied van ecologie en natuur. Het denken in win-winsituaties loopt als een rode draad door het werk heen. Het bureau stelde veel beheerplannen op voor bermen langs wegen en langs het spoor. Reijbroek: 'Als een boom te veel over het spoor is gegroeid, kan dat hinder veroorzaken. Door planmatig onderhoud kun je dat voorkomen. De kans op storingen neemt af en je kunt in het beheerplan ook natuurwaarden meenemen.' Differentiatie is een ander principe waarmee kosten kunnen worden bespaard en natuurwinst valt te halen. Op de ene plek is intensief beheer nodig, op de andere plek kun je de natuur meer haar gang laten gaan. Door de besparingen van

Deze pimpelmees meldde zich al een half uur na het ophangen van de nestkast.

de ene locatie te benutten op plaatsen waar de potenties voor natuurwaarden het grootst zijn, worden de middelen optimaal ingezet.

Verbreiding van de activiteiten

In de loop van de jaren hebben de activiteiten van het bureau zich verbreed. Er is een breed palet aan opdrachtgevers ontstaan: onder andere provincies, rijk, waterschappen, gemeenten, projectontwikkelaars, woningcorporaties, particulieren en stedenbouwkundige bureaus. Ook nieuwe wet- en regelgeving hebben voor een verbreding van de activiteiten gezorgd. Met name de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet hebben nieuw werk met zich meegebracht. Door sommige bouwende partijen worden deze wetten als hinderlijk gezien, maar Reijbroek is ervan overtuigd dat dat niet zo hoeft te zijn. 'Je moet er wel werk van maken, maar als je tijdig begint met voorbereidingen en onderzoek hoeven de wetten geen vertraging op te leveren.

Bovendien krijg je er wat voor terug in de vorm van een omgeving met meer natuurwaarden. Het is ook een kwestie van kansen benutten.' Reijbroek geeft een voorbeeld: 'Als er vleurmuizen aanwezig zijn in een gebied waar gebouwd wordt, kun je ervoor zorgen dat de huizen worden voorzien van open stootvoegen, zodat er geschikte verblijfplaatsen voor vleurmuizen ontstaan. Dat kost geen cent extra.' Vertraging door inventarisaties van kwetsbare soorten is volgens Reijbroek ook niet nodig. 'Als er bijvoorbeeld de kans is dat in een gebied vleurmuizen aanwezig zijn, moet er een inventarisatie plaatsvinden om te bepalen of er mitigerende maatregelen nodig zijn: het op de juiste momenten in het jaar ongeschikt maken van gebouwen en tijdig voldoende vervangende verblijfplaatsen tijdens de bouw- en slooperperiode realiseren. Als dat praktische problemen oplevert, kun je er ook voor kiezen om geen inventarisatie uit te laten voeren en sowieso die maatregelen te nemen. Omdat je dan in beginsel geen verstoring veroorzaakt, kan de bouw zonder vertraging van start kan. Er is dan een kans dat je kasten hebt opgehangen voor vleurmuizen die er niet zijn, maar het gaat om zeer lage investeringen van pakweg enkele tientjes per kast. Bovendien heb je in zo'n geval wel weer een geschikte plek voor vleurmuizen erbij gecreeërd.'

Daarnaast zijn er nog hele praktische zaken waarmee het bureau meerwaarde kan leveren door de kennis goed in te zetten. Philip Raaijmakers geeft een voorbeeld: 'Om wederom de vleurmuizen erbij te halen: de kasten moeten niet op hun kop worden opgehangen (de opening naar beneden, niet naar boven!), voldoende hoog worden opgehangen en op een plek zonder al te veel directe lichttoetreding, anders gaan de vleurmuizen er niet zitten. Door even samen met de aannemer een rondje te lopen, kun je ervoor zorgen dat de voorzieningen op een goede manier worden gerealiseerd.'

Tijdelijke natuur

Reijbroek en Raaijmakers zien nog veel plekken waar natuurwinst is te behalen zonder dat dit andere belangen schaadt. Maar met name bij tijdelijke natuur zorgt de wetgeving er soms onbedoeld voor dat dit niet van de grond komt. De mensen van DGR zien met lede ogen aan hoe er in vrijwel iedere gemeente terreinen soms jarenlang braak liggen en de omgeving ontsieren, terwijl hier prachtige mogelijkheden voor tijdelijke natuur liggen. Raaijmakers: 'Soms houdt de eigenaar van een terrein het gras kort gemaaid, uit angst dat er straks zeldzame natuur ontstaat die eventuele uitbreidingsplannen in de toekomst

Boven:
Ingemetselde vleurmuiskasten.

Onder:
De dakpan is geschikt voor gierzwaluw en huismus.

kan belemmeren. Ik hoop dat de wet in de toekomst rekening zal houden met dit soort situaties. Er zijn nu een aantal pilots gaande waarbij bij de ontwikkeling van tijdelijke natuur een nulmeting wordt gedaan. Als er dan in de toekomst gebouwd wordt, moet de bouwer zijn natuurverplichtingen nakomen op grond van de situatie zoals die bij de nulmeting was. Hij hoeft dus niet te compenseren of mitigeren voor natuur die daarna is ontstaan.'

In sommige gevallen vinden ze bij DGR de wet ook wel wat te rigide. Reijbroek: 'Bij de verblijfplaatsen van dwergvleurmuizen weet je soms dat er meer dan voldoende plekken in een gebied aanwezig zijn. Maar toch moet je dan op voorhand voor extra verblijfplaatsen zorgen om de plekken die tijdens de sloop verdwijnen te mitigeren.' Raaijmakers: 'Ik begrijp wel dat de wetgever wil voorkomen dat iemand met bouw- en sloopplannen zijn tekort afwentelt op de buurman, die vervolgens weer hetzelfde kan doen als hij iets gaat verbouwen, waardoor er uiteindelijk een tekort kan ontstaan. Het is wat dat betreft zoeken naar de juiste balans.' Binnen deze mogelijkheden zal DGR door blijven gaan met het aandragen van oplossingen die de natuur ten goede komen zonder dat het onnodige hinder of onnodige kosten met zich meebrengt. <<

Website
www.dgr.nl